

Werner Best til Berlin 29. sep. 1943

Den 29. september 1943 sendte den tyske rigsbefuldmægtigede, Werner Best, nedenstående telegram (1162) til udenrigsministeriet i Berlin. Telegrammet blev afsendt fra København kl. 19.50 og modtaget i Berlin kl. 20.45.

Lige nu (29.9.43 kl.17) er den midlertidige leder af det danske udenrigsministerium, direktør Svenningsen, dukket op hos mig sammen med den midlertidige leder af det danske justitsministerium, Departementschef Eivind Larsen, og har stillet mig det spørgsmål, om man fra tysk side har til hensigt at evakuere jøderne fra Danmark. Byen København er fuld af rygter, der til dels indeholder meget konkrete enkeltheder. Således nævnes natten mellem den 1. og 2. oktober som tidspunkt for aktionen. Desuden hævdes, at der allerede er ankommet skibe i Københavns Havn til borttransport af jøderne. Disse rygter er egnede til at skabe overordentlig stor uro i den danske befolkning. For en gennemførelse af jødeaktionen ville træffe den danske retsbevidsthed i centrum og udløse følger, som ikke kan overskues. Derfor beder han – Svenningsen – om en erklæring, om en evakuering af jøderne er planlagt fra tysk side. Et dementi, som selvfølgelig ikke skal offentliggøres, ville uden tvivl virke beroligende og lette den danske administration i dens arbejde.

Jeg erklærede, at det ønskede dementi ville betyde en politisk fastlæggelse, som jeg ikke var bemyndiget til uden en anvisning fra Rigsregeringen. Jeg ville berette om samtalen til Berlin og i givet fald senere overbringe en besked.

Det er rigtigt, at en tysk aktion mod jøderne i Danmark siden erklæringen om undtagelsestilstanden og særligt i de sidste dage i København bliver ventet og drøftet. Hvordan konkrete enkeltheder, som helt igennem er korrekte (angivelse af tidspunktet, ankomst af et skib) er blevet kendte, kan ikke fastslås. Hvor jeg er stødt på uforsigtigheder (f.eks. ytringer fra medlemmer af de fra Norge hertil overførte politibataljoner om, at de er kommet her til jødeaktion) har jeg rådet bod herpå.

Dr. Best

Om kilden

Werner Best til Berlin 29. sep. 1943

Telegram fra den tyske rigsbefuldmægtigede, Werner Best til udenrigsministeriet i Berlin. Werner Best fortæller, at han er blevet kontaktet af Nils Svenningsen, som var departementschef og direktør i udenrigsministeriet. Nils Svenningen har spurgt ind til, hvorvidt rygterne om en aktion mod jøderne er sande. Werner Best skriver, at et dementi af disse rygter vil virke beroligende.

Kilden er fra kildehæftet "Aktionen mod de danske jøder oktober 1943. Flugten til Sverige" (Systeme 2003). Kilden er gengivet med tilladelse fra Otto Rühl.